

Începând cu 1920 a fost numit profesor suplinitor de religie la Școala Normală din Sighet, unde a predat până la desființarea acesteia în 1938. În anul 1921 a obținut diploma de profesor, iar mai apoi și definitivatul.

În calitate de profesor de religie, pe lângă serviciile sacre, a înființat în oraș **Reuniunea Mariană**, atât la Școala Normală de băieți, cât și la Liceul de fete, și a ținut în fiecare duminică și sărbători ședințe cu program artistic precum și conferințe împreună cu ceilalți membri ai asociației.

Soția sa, Elena, a avut un atelier de țesătorie la parterul Palatului Cultural din oraș, unde mai multe fete din comunele maramureșene, lucrau covoare cu motive românești, cu care s-a prezentat și la expoziția din Praga și la cea din București. Dintre lucrările ei remarcabile amintim covorul cu **Vulturul**, reprezentând universalitatea bisericii.

În perioada în care a activat în Sighet a îndeplinit mai multe funcții, astfel: a fost membru în comitetul **Asociațiunii Culturale din Maramureș**, înființată în 1860; director al **Gazetei maramureșene pentru cultură și propagandă națională**; arhivar la **Arhiva Istorică a județului Maramureș** începând din anul 1922; delegat al **Arhivelor Statului** pentru aranjarea și selecționarea arhivelor; membru în

Comisia româno-cehoslovacă

de sub președinția lui Victor Hodor, cu predarea matriculelor de nașteri-căsătorii și morți pentru comunele care s-au cedat Cehoslovaciei, localități de dincolo de râul Tisa - predarea s-a făcut în orașul Cașovia;
membru corespondent al

Astrei Sibiu

, secția de folclor; membru activ în cadrul secției de istorie al

Astrei din Sibiu

.

Ministerul Afacerilor Străine, Direcțiunea executării Tratatelor, l-a numit la 22 noiembrie 1922, membru în comisia de executare a lucrărilor prevăzute în Convenția pentru arhivele comunale din România și Cehoslovacia, semnată la Viena, în ziua de 14 octombrie 1922.

Începându-și activitatea ca arhivar al județului Maramureș în vara anului 1922, profesorul Bârlea a trudit mult pentru sistematizarea vastului material documentar existent, motiv pentru care vom insista puțin asupra acestei perioade. În februarie 1934 acesta a întocmit un memoriu care reprezenta starea „de facto” a arhivei județului Maramureș. Conținutul acestuia ne îndreptățește să apreciem valoarea documentelor identificate și păstrate în arhiva Prefecturii județului Maramureș. De altfel, exista în zonă o veche tradiție pentru păstrarea arhivelor unor instituții politico-administrative, dar și a unor documente despre familii nobile (stemele familiilor nobile, familiile nobililor din Maramureș din cercetările comisiilor din 1751-1824, cărți din bibliografia veche românească etc.), existând informații conform cărora în 1577 Comitatul dispunea de un local pentru arhiva proprie.

În memoriul său, Ion Bârlea oferea și soluții: „părerea subsemnatului este să se întocmească o carte principală în care să se inducă în rezumat conținutul fiecărui act având fiecare act număr deosebit care să se publice apoi într-o broșură pentru ca cercetătorii ușor să se poată orienta în ce privește documentul ce-l doresc al studia pentru istoria Maramureșului.

Materialul enorm ce se găsește în manuscrise este ca și mort, nimeni nu poate să se orienteze în situația de azi. Dacă s-ar publica catalogul documentelor s-ar putea mult ușura calea spre a obține date pentru monografia județului”. Lucrarea urma să se efectueze „după normele ce le-ar da direcțiunea generală a Arhivelor Statului sub conducerea Directorului general, d-l Constantin Moisil și Academia Română”. Totodată, profesorul Bârlea atrage atenția asupra pericolului dispariției unor documente inestimabile, fapt ce-l determină pe Constantin Moisil să-l avertizeze pe prefect în acest sens.

Din întreaga activitate desfășurată la arhive și din studierea unor hrisoave vechi, Ion Bârlea a publicat unele articole privind istoricul județului, precum și lucrarea „ **Contribuțiuni la Istoria Maramureșului**”, după un manuscris al fostului arhivar Gheorghe Petrovay, în anul 1929.

Un alt merit important al său l-a reprezentat promovarea presei românești în Maramureș. Puțină lume știa cu câtă greutate putea fi menținută în acele vremuri o gazetă culturală de provincie. Se năștea din entuziasmul câtorva oameni, supraviețuia câțva timp și apoi pe măsură ce entuziasmul se potolea, mai dăinuia câte o lună-două.

Sfatul, prima gazetă românească din Maramureș și-a început apariția la 7/20 decembrie 1918 și a apărut până în anul 1921, când și-a schimbat titlul în **Maramureșul**, continuând până în anul 1923 să apară ca organ al unui partid. În anul 1921 mai apărea **Gazeta**

Maramureșului

redactată de Constantin Ionescu-Olt. În anul 1923, ambele gazete și-au sistat apariția, luând naștere

Gazeta Maramureșană

, fără colorit politic, ca organ de răspândire a culturii și de informare, redactată de un comitet compus din: dr. Vasile Chindriș, dr. Titu Doroș, prof.

Ioan Biltiu-Dăncuș, prof. Nicolae Petrescu,

prof. Ion Bârlea

, dr. Vasile Filipciuc, prof. Gheorghe Vornicu și Constantin Ionescu-Olt.

Încetul cu încetul acest comitet s-a redus, rămânând în scurt timp, numai Ion Bârlea și Gheorghe Vornicu. După plecarea din Maramureș a lui Vornicu,

Gazeta Maramureșană

a rămas exclusiv atributul lui Ion Bârlea.

Munca și perseverența acestuia au reprezentat temeiul supraviețuirii gazetei pentru încă un deceniu. A fost cea mai lungă supraviețuire a unei publicații interbelice din Maramureș. În anul 1932, Ion Bârlea, socotindu-și misiunea îndeplinită, a lăsat locul unei noi generații care a înființat publicația

Graiul Maramureșului

.

Dorim să aducem în discuție un aspect mai puțin cunoscut din viața lui Ion Bârlea, din perioada în care a activat în Maramureș. Subiectul nu a mai fost tratat, ci doar amintit în treacăt de către Iordan Datcu.

Întrebarea care se pune este dacă Ion Bârlea a fost sau nu **parlamentar**.

Vom încerca să demonstrăm că acesta a fost, într-adevăr, deputat, în guvernarea lui Nicolae Iorga. În primul rând trebuie să pornim de la datele istorice care precizează că Iorga a devenit

[prim-ministru al României](#)

în aprilie 1931, la cererea lui Carol al II-lea, întors din exil pentru a-l înlocui fiul său

[Mihai I](#)

. În această calitate de prim-ministru, a organizat alegerile parlamentare din iunie 1931. La aceste alegeri a candidat și Ion Bârlea în Maramureș, pentru un loc de deputat pe care l-a și câștigat. Iordan Datcu amintește faptul că, cercetând un Anuar al Parlamentului României din 1931, l-a găsit pe Bârlea printre parlamentari, cu fotografie.

Din studiul unor documente arhivistice maramureșene, aflăm că în 1933, a existat o dispută între Ion Bârlea și autoritățile județene pe fondul unui presupus cumul de funcții. A fost vorba de cele două funcții deținute de către Bârlea în același timp: cea de profesor la Școala Normală și cea de șef de birou la Prefectura județului Maramureș, pe linie de arhivă, pentru care nu a mai fost retribuit de foarte mult timp. El a considerat cele două funcții în strânsă legătură de specialitate, situație în care cumulul nu putea exista. Chiar dacă în prima instanță a pierdut dreptul de a profesa în același timp ambele funcții, în cele din urmă acest drept i-a fost recunoscut.

La 18 mai 1935, în cadrul ședinței Comitetului Central de Revizuire, prezidată de dl. C. Georgescu-Vâlcea și avându-i ca membri pe dl. M. Văraru, P. Modolea și T. Marinescu, s-a judecat apelul făcut de Ion Bârlea contra deciziei comitetului local de revizuire Cluj secția II cu nr. 1988/26.11.1934. În această ședință s-a decis să i se dea câștig de cauză lui Ion Bârlea, anulând decizia anterioară (nr. 12025/ 29.09.1934) dată de Prefectura județului Maramureș.

Revenind la memoriul pe care Ion Bârlea l-a adresat Prefecturii Județului Maramureș la 26 martie 1933, precizăm că acesta conține exemplificări de situații similare ce-i dau câștig de cauză lui. Una dintre aceste situații ne privește în mod direct și se referă la perioada în care a fost și **deputat în Parlamentul României**

și șef de birou la arhivă în același timp. În memoriu se preciza că „la alegerile parlamentare din maiu 1931, sub guvernarea dlui Nicolae Iorga **am fost ales deputat**

fără să-mi dau demisia din funcția de la județ... când eram ales în Parlament n-am demisionat din funcțiunea mea de la județ deoarece comisiile parlamentului n-au găsit incompatibilitate”. În continuarea memoriului, Ion Bârlea a mai menționat câteva aspecte interesante, de ordin politic.

În sprijinul acestei cercetări ne mai vine în ajutor, încă o dată Ion Bârlea, care în autobiografia sa, menționează: „În activitatea mea profesorală, timp

de 36 de ani, n-am lipsit o zi de la datorie, în afară de concediul din oficiu, pe timp de la 1 septembrie 1931 la 31 martie 1932, în calitate de **concediu parlamentar**

”
.

Din cele prezentate rezultă cu certitudinea că profesorul Bârlea a fost **deputat**,

și din fericire n-a fost singurul parlamentar născut în Berbești, pentru că așa cum vom vedea mai târziu, și fratele lui, dr. Gheorghe Bârlea, a ocupat o astfel de funcție.

(Va urma)

AUTOR: DR. BATIN LAURENTIU